

Kodu Uudised

Luunja valla infoleht

Nr. 1 (276) Jaanuar 2020

Luunja vallal täitus 5000 elanikku

Luunja valla 5000. kodanik elab toredas noores peres, kes on äsja rajanud endale meie valda toreda kodu ning hindab kõrgelt siinset elukeskkonda.

Seisuga 1. jaanuar 2020 oli Luunja valla registris 5001 elanikku.

Lõppenud aasta eelviimasel päeval oli saabunud elukohateade Maikeni ja tema pisipoja registrisse kandmiseks.

Juhuse tahtel osutus 5000. elanikuks väga toreda noore pere esiklaps Karl.

Pere lahkkel kutsel külastasid valla vanem Aare Anderson ja vallavalitsuse töötaja Ketlin Alaväli vastseid valla elanikke nende kodus Põvvatu külas.

Pereema Maikeni juured on Tartumaal, vahepeal elati pealinnas, kuid lapse sündides otsustati naasta kodukanti. Oluliseks põhjuseks soov elada lapsesõbralikumas ja rahulikumas paigas, kus võib pisipoja julgesti õue lasta ja nautida linnalähedast, samas maalist elukeskkonda.

Pärast põhjalikku otsimist leiti ideaalne koht Luunja vallast. Lisaks mõnusale paigale sobis kaasaegseid lahendusi hindavale perele väga hästi ka väikese elamuarenduse poolt pakutav ökonoomne elamu, mille puhul võlus ka uudne, tavapärasest erinev disain.

Oma tulevase kodu lõplikus kujundamises rääkis kaasa ka pereema Maiken, kes ise on erialalt sisekujundaja. Tagasihoidliku, aga väga maitseka disainiga on loodud õdus eluase, kus pere saab end mõnusalt tunda.

Juba on jõutud tutvuda ja häid suhteid luua ka värskete naabritega.

Pere tunneb suurt huvi oma uue koduvalla tegemiste vastu, uuriti Luunja valla investeerimisplaanide, lasteaia-kohtade, kultuurielu, info saamise võimaluste kohta.

Nii pereisa Sten kui tema kaasa Maiken tegelevad ettevõtlusega. Vaatamata noorele eale on jõutud juba mõndagi korda saata. Koos toimetatakse ettevõttes, mis tegeleb traditsioonilisel viisil valmistatud lihatoodetega. Matsimoka on pereettevõtte, mille algus ulatub

Luunja valla 5000. elanik Karl koos oma vanematega. Foto: Ketlin Alaväli

juba 1980-ndatesse, seda veab perekond Inno. Eristuva strateegiaga ettevõtte kasv on viimastel aastatel olnud väga kiire. Pakutakse kvaliteetseid lihatooteid, kasutades vaid eestimaist toorainet. Tootmisel kasutatakse palju käsitööd ning suurtest tegijatest erinevaid tehnoloogiaid.

Ettevõtte on oma lihatööstus, tooteid turustatakse lisaks jaekettidele läbi iseseisva müügivõrgu.

Tere tulemast Luunja valda! Palju õnne ja edu perele!

Kodu Uudised

Vallavolikogu detsembri istungi kokkuvõte

Istung algas **Luunja puhkeala projekti tutvustusega**. Projekteerija Urmas Nugin esitles projekti.

Eesmärk on rajada looduslähedane puhkeala, mille keskseks elemendiks on iseseisev ujumistiik, kus on kavandatud neljarajaline 25 m pikkune väliujula ja vettehüppetorn, liivane ujumisala ja laste bassein. Kogu pinnas, mis tiigi rajamisel välja kaevatakse, on kavandatud planeerida samale alale nn kaitsevalliks. Vertikaalplaneering kujuneb välja tööde käigus. Tiigile juurdepääsuks on kavandatud jalakäijate teed, autodega saabuvatele külastajatele on planeeritud 30-kohaline autoparkla. Kavandatud on ka väliatraksioonide alad nii lastele kui ka täiskasvanutele ja väljõusaal. Nii radadele kui parklale on planeeritud välisvalgustus ning parklale ja supusbasseinile valvekaamerad. Rahalistest vahenditest on meil volikogu otsuse alusel omafinantseeringuks kasutada 265 000 €, TAS-i käest küsime 200 000 €, kokku 465 000 €.

Kui TAS-i otsus tuleb, lubati korraldada koostööpartnerite ja kogukonnaga ka arutelu.

Teiseks toimus **Luunja valla 2020. a eelarve esimene lugemine**. Hille Luts selgitas eelarve koostamise aluseid. Järgmiseks aastaks planeerime tulumaksu kasvu konservatiivselt 10%, et oleks olemas väike puhvervaru. Kavandatud eelarve maht on 12 145 400 €, võrreldes eelmise aasta prognoosituga on valla eelarve kogumahu kasv 49%. Põhitegevuse kulud kokku on 8 126 700 €, kasv 8%. Tulumaksu planeerimisel arvestame 2019. aasta tegeliku laekumise, maksumaksjate arvu kasvuga, brutotulust ülekantava osa suurenemisega 11,93%-lt 11,96 %-le. Kokku prognoosime laekumise kasvu 10%.

Aare Anderson selgitas volikogule, et planeerimis-ehitusvaldkonda, arendustegevusse, hangetega ja projektidega tegelemiseks on tarvis tööjõuressurssi juurde saada. Seni on töö killustatud erinevate ametnike vahel, mis ei ole õige, sest kannatab ametnike põhitegevus. See aga ei tähenda, et kõiki neid ametikohti hakkame järgmisel aastal juurde looma, mõnda asja on võimalik ka tähtajaliste

lepingutega katta.

Otsustati määruse eelnõu esimene lugemine lõpetada, parandusettepanekud eelnõule esitada 21. jaanuariks.

Järgnes **maamaksumäärade kehtestamine 2020. aastaks**.

Aare Anderson selgitas, et vallavalitsuse ettepanek on maamaksumäärasid mitte muuta, ei näe põhjust maamaksu tõstmiseks. Eelnõu määрусena kinnitamise poolt hääletasid kõik 12 kohal olnud volinikku.

Järgnes **Lohkva külas Kollu tee 3 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine**. Evelin Karjus selgitas, et planeeritakse äri- ja tootmiskrunte ning kahekorruselisi äri- ja laohooneid. Juurdepääs on Kollu teelt. Kollu tee äärde on kavandatud ka 3 m laiune kergliiklustee. Vesi ja kanalisatsioon on Tartu Veevärgi võrkudest. Detailplaneering on üldplaneeringuga kooskõlas. Päästamet, Muinsuskaitseamet, Maa-amet on planeeringu kooskõlastanud, samuti tehnovõrgu valdajad. Planeering on valmis vastuvõtmiseks ja avalikule väljapanekule suunamiseks. Eelnõu otsusena kinnitamise poolt hääletas 11 volinikku.

Järgnes **Põvvatu külas Mäeantsu maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine**. Evelin Karjus selgitas, et tegemist on põllumaaga. Eesmärk on maaüksuse põhjapoolsele osale kavandada kolm elamukrunti. Planeeringu koostamise käigus on need krundid kavandatud tervele kinnistule, kuna seal ei ole veevärki ja kanalisatsiooni, tuli teha suuremad kinnistud, kus saaks lookaalselt lahendada veevärk ja kanalisatsioon. Piirkonda on suuremad kinnistud ka sobilikud. Kruntidele on ette nähtud üksikelamud ja abihooned. Juurdepääs kinnistutele on Satikasoo teelt. Planeering on kooskõlas üldplaneeringuga. Eelnõu otsusena kinnitamise poolt hääletas 11 volinikku.

Järgnes **Luunja vallavolikogu 26.11.2015. a määruse nr 54 muutmise**. Kairit Pahk selgitas volinikele, et määрусes muudaksime summasid, mida me maksame raske ja sügava puudega inimese ning puudega lapse hooldajale.

Kui varasemalt maksime raske puudega inimese hooldajale 20 eurot, sügava puudega inimese hooldajale 40 eurot ja puudega lapse hooldajale 55 eurot, siis uuest aastast võiks need summad olla suuremad. Arutleti eelnõus olnud summade üle ja otsustati, et määruse eelnõu esimene lugemine lõpetatakse ja parandusettepanekud tuleb eelnõule esitada 21. jaanuariks.

Järgnes **Roobi tee L2 kinnisasja omandamine**. Raido Kutsar selgitas, et Roobi tee omanik on pöördunud valla poole ja soovib Roobi tee temale kuuluva osa tasuta vallale üle anda. Roobi tee on üldplaneeringuga ette nähtud kohalikuks avalikuks teeks. Roobi tee kogu teepikkusest (700 m) kuulub vallale väike lõik 45 m. Kui antud eelnõus toodud teelõigu vallale omandamisega nõustutakse, tuleb vallale üle Roobi teest 194 m. Eesmärk on saada erakätest teed avalikeks teedeks. Eelnõu otsusena kinnitamise poolt hääletasid kõik 12 kohal olnud volinikku.

Järgnes **ülevaade SA Luunja Jõesadama tegevusest, finantsseisust, personali koosseisust**. Harri Lepp andis ülevaate. Sihtasutuse nõukogu on viieliikmeline, nõukogu esimees on Harri Lepp ja juhatus on kaheliikmeline. Kaspar Killaku valdkond on nõukogu tasemel kokku lepitud, tema tegeleb Luunja jõesadama ja puhkeala arendamisega ning on ehitustegevuse koordinaator. Tema korraldab ka hankeid. Radž Sauk tegeleb Kavastu parve ja paaditeenuse korraldamisega ja Emajõe Suursoo looduskeskuse haldamisega, lisaks üldise tegevusega. Veel on sadama kapten, kelle poolt on Luunja jõesadam ametlikult registreeritud väikesadamate registris, koostatud vajalik dokumentatsioon ja sadama eeskirjad ning kes tegeleb kaikohtade turundamisega. Arutleti sadamakapteni tööülesannete, töökoha koormuse ja töökoha vajalikkuse ning parveteenuse osutamise üle. Tehti ettepanek, et sihtasutuse nõukogu vaataks Emajõe Suursoo looduskeskuse teenuste hinnad üle ja arutaks läbi, kuidas on mõistlik valla allasutusi paremini teenindada.

Järgnevalt toimus **arutelu skatepargi**

rajamise võimalustest Lohkva külla. Tamur Tensing selgitas, et on uurinud erinevaid võimalusi, kuidas kaarhalli oleks võimalik skateparki teha või ehitada üldse uus viihall. Lahendusi, kus kaarhallis on spordihoone, on Eestis tehtud, kuigi täna võib öelda, et nad enam eriti populaarsed ei ole. Sarnane skatepark on tehtud Valgas kaarhalli. Sellel projektil on oma vead ja head, ei saa öelda, et see on väga halb, samal ajal ei saa ka öelda, et lahend oleks hea. Realiiseerimiskeskuse kinnistul olev kaarhall on ehitatud laohooneks. Käisime Tartu skatepargis, see nägi üsna armetu välja, oli väike ja vana, remont tegemata. Kes skateparki külastavad, soovivad, et hall ja atraktsioonid oleksid soojad, põhiline

ongi kütteprobleem. Kui atraktsioonid ja hall on külm, siis läheb tükk aega õli-puhuritega halli soojaks kütmiseks. Anti ülevaade indikatiivsetest hindadest.

Kui Tartu linn ei jõua hetkel tegeleda sellise atraktsiooni omamisega, siis tuleks aru saada, et kindlasti käib see ka meile üle jõu. Vallal on olemas mõningaid maaüksusi, mida võiksime anda huvitatud isikutele antud atraktsiooni arendamiseks, saades vastu valla rahvale vajalikud kasutusajad. Kõike ei pea ja ei saagi vald ise omada. See viimane lõik on minu isiklik arvamus antud teemal.

Järgnes **vallavanemale preemia maksmise eelnõu**. Eelnõu kohaselt on ettepanek maksta vallavanemale preemiat. Esitati ettepanek, et 10% summast

kulutaksid vallavanem ja valitsuse liikmed suitsu- ja vingugaasiandurite soetamisele ja paigaldamisele kas või oma lähedastele ja oma tutvusringkonnas. Vallavanem ja valitsuse liikmed nõustusid esitatud ettepanekuga. Eelnõu otsusena kinnitamise poolt hääletasid kõik kohal olnud 12 volinikku. Järgnes **lisatasu maksmine vallavalitsuse liikmetele**. Eelnõu kohaselt on ettepanek maksta lisatasu vallavalitsuse liikmetele Harri Lepale ja Indrek Kärnerile. Eelnõu otsusena kinnitamise poolt hääletasid kõik kohal olnud 12 volinikku.

Järgmine volikogu istung toimub 31. jaanuaril.

Radž Sauk, volikogu esimees

Vallavalitsuses detsembrikuu istungitel

Ehitusload vormistati

- puurkaevu rajamiseks Vaba kinnistule Kõivu külas, Kingu kinnistule Pilka külas;
- üksikelamu püstitamiseks Jõeharu tee 2 ja 3, Kaare tee 33 Veibri külas, Vastse-Luksepa maaüksusele Viira külas.

Kasutusload vormistati

- vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamiseks Vahtramäe tee elamualal Veibri külas;
- üksikelamule Timmi tee 16 Lohkva külas, Kaariku tee 26 Kakumetsa külas.

Kooskõlastati Lohkva Lasteaia ja Luunja Lasteaia Midrimaa sisehindamise aruanne.

Kinnitati Luunja valla koolieelsete laste tegevuskulu arvestuslik maksumus (Kavastu Lasteaed 1014 €, Luunja Lasteaed Midrimaa 415 €, Lohkva Lasteaed 471 €).

Suunati abivajaja koduteenusele.

Tunnistati nurjunuks Kavastu 7–2 korteriomandi enam-pakkumine.

Sõlmiti:

- sisetehing Luunja Varahalduse SA-ga Luunja valla teede ja tänavate talihooldustööde teostamiseks;
- üürileping üheks aastaks
 - Luunja alevikus asuva garaažiboksi kasutusse andmiseks,
 - Puistee 4 asuva ruumi kasutusse andmiseks.

Pikendati Toonekure tee tänavavalgustuse ajutise haldamise lepingut.

Korraldati riigihange Luunja Keskkooli A-korpuse rekonstrueerimise projekti koostamiseks.

Määrati kultuuri- ja spordistipendiumid

Anastassia Verst (500 €), Karl Johan Vändra (300 €), Mari-Liis Jänes (150 €).

Reservfondist eraldati 1860 € KÜ-le Kavastu Kuus hoone tormikahjustusest põhjustatud remondikulude katteks.

Hüvitati teenust osutanud firmale abivajaja psühholoogi teenuse maksumus.

Lisati Luunja valla 2019. a eelarvesse sihtotstarbelised eraldised ja tehtavad kulutused.

Eraldati huvihariduse ja huvitegevuse toetus kolmele vähekindlustatud perele.

Sotsiaaltoetusi anti 74 abivajajale, sealhulgas:

– aabitsatoetusi	4
– hooldajatoetusi erivajadusteks	24
– juubelitoetusi	7
– matusetoetusi	3
– muid toetusi	4
– paljulapseliste perede toetusi	10
– sünnitoetusi	15
– kutsekooli õpilaste toidutoetusi	6
– töövihikute kompensatsioone	1

Hooldajatoetuse saajate nimekirjast kustutati üks isik ja lisati üks isik.

Ei rahuldatud ühe isiku sotsiaaltoetuse avaldust, kuna taotluses esitatud asjaolud ei andnud alust arvata, et taotluse rahuldamine käesoleval juhul on põhjendatud.

Aime Koor, vallasekretär

Planeeringuteated

Luunja vallavolikogu on vastu võtnud ja avalikule väljapanekule suunanud Lohkva külas **Kollu tee 3 maaüksuse ja lähiala** detailplaneeringu. Planeeringuala hõlmab Lohkva külas Kollu tee 3 maaüksust suurusega 13733 m² ja lähialana Kollu teed. Planeeringuga kavandatakse äri- ja laohoonete krundi moodustamine suurusega 13733 m² ja ehitusõiguse seadmine kuni 2-korruseliste äri- ja laohoonetele. Planeeringualale on ette nähtud ühisveevärk ja -kanalisatsioon ning sademeveekanalisatsioon. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju. Planeeringu **avalik väljapanek toimub 20.01.–02.02.2020** Luunja vallamajas, Lohkva raamatukogus ja valla veebilehel www.luunja.ee planeeringute teadete all. Avaliku väljapaneku kestel saab Luunja vallavalitsusele esitada planeeringu kohta kirjalikke arvamusi.

Luunja vallavolikogu on vastu võtnud ja avalikule väljapanekule suunanud Põvvatu külas **Mäeantsu maaüksuse**. Planeeringuala hõlmab Põvvatu külas Mäeantsu maaüksust suurusega 2,78 ha. Planeeringualale moodustatakse kolm ligikaudu 0,9 ha suurust elamumaa sihtotstarbega krunti ja üks transpordimaa sihtotstarbega krunt. Elamukruntidele on ette nähtud üksiklamu ja abihoonete rajamine. Veevarustus ja reoveekanalisatsioon on lahendatud lokaalselt puurkaevu ja omapuhastite baasil. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju. Planeeringu **avalik väljapanek toimub 20.01.–02.02.2020** Luunja vallamajas ja valla veebilehel www.luunja.ee planeeringute teadete all. Avaliku väljapaneku kestel saab Luunja vallavalitsusele esitada planeeringu kohta kirjalikke arvamusi.

Luunja valla Lohkva külas asuva **OÜ Tarmeko tootmisterritooriumi** detailplaneeringu avaliku väljapaneku ajal

laekus detailplaneeringu kohta üks kirjalik avaldus arvamustega. Avaliku arutelu tulemusel jäid esitatud vastuväited ja ettepanekud üles. Avalikustamise käigus ei leitud kõiki osapooli rahuldavat lahendust ja ei jõutud kokkuleppele.

Luunja valla Veibri külas asuva **Tilia maaüksuse** lõunaosa ja lähiala detailplaneeringu osalise muudatuse avaliku väljapaneku ajal laekus detailplaneeringu kohta üks kirjalik avaldus arvamustega. Avaliku arutelu tulemusel jäid esitatud vastuväited ja ettepanekud üles. Avalikustamise käigus ei leitud kõiki osapooli rahuldavat lahendust ja ei jõutud kokkuleppele.

Luunja valla Veibri külas asuva **Tilia maaüksuse põhjaosa** detailplaneeringu avaliku väljapaneku ajal laekus detailplaneeringu kohta kolm kirjalikku avaldust arvamustega. Avaliku arutelu tulemusel jäid esitatud vastuväited ja ettepanekud üles. Avalikustamise käigus ei leitud kõiki osapooli rahuldavat lahendust ja ei jõutud kokkuleppele.

Sotsiaalvaldkonna teated

Head algavat metallroti aastat kõigile Luunja valla elanikele!

Luunja valla toetused ja teenused on jäänud enamikus samaks. 2020. aastal kavandatavatest vallapoolsetest toetustest ja teenustest muudatustest teavitame jooksvalt.

Muudatused sotsiaalministeeriumi haldusalas 2020. aastal.

2020. aastal on töötasu alammäär 584 eurot ja minimaalne tunnitasu 3,48 eurot. Töötasu alammäär tõus toob kaasa töötasude ja palga tõusu ning hüvitiste suurenemise.

Uuest aastast tõusid töötutoetus ja töötuskindlustushüvitis. Töötutoetuse päevamäär on alates 2020. aastast 6,10 eurot (31 päevaga kalendrikuus 189,1 eurot). Töötuskindlustushüvitise minimaalne päevamäär on 9 eurot. Minimaalne töötuskindlustushüvitis on 2020. aastal 31 kalendripäeva eest 279 eurot.

Erakorraline pensionitõus 1. aprillist. 1. aprillist tõusevad indekseerimise ja erakorralise pensionitõusu koosmõjul vanaduspensionid 45 euro võrra ning selleks tõstetakse pärast pensionite indekseerimist baasosa erakorraliselt 7 euro võrra. Pensioni baasosa kui solidaarsuskomponendi tõstmine mõjutab 2020. aastal ligi 330 000 inimest, sh kõikide vanaduspensionäride ja toitjakaotuspensionäride pensione.

Üksi elava pensionäri toetuse saamise aluseks olev pensioni määr tõuseb 582 eurole. Sellest väiksema pensioni korral makstakse inimesele üks kord aastas toetust, mille suurus on 115 eurot.

Vanemahüvitise maksmine muutub paindlikumaks. Alates 1. juulist tekib lapsevanematel võimalus kasutada vanemahüvitist sarnaselt lapsehoolduspuhkusega kas ühes osas või osade kaupa kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Hüvitist makstakse ka edaspidi siiski 435 päeva eest sünnitushüvitist saanud emale ning 545 päeva eest sellele emale, kes enne lapse sündi ei töötanud ja sünnitushüvitist ei saanud. Hüvitis tuleb ära kasutada enne lapse kolmeaastaseks saamist.

Uuest aastast makstakse keskmise puudega lapsele toetust 138 eurot, raske puudega lapsele 161 eurot ja sügava puudega lapsele 241 eurot. Puudega laste toetusteks on selle aasta riigieelarves ette nähtud 22,3 miljonit eurot ehk enam kui 9 miljoni euro võrra rohkem kui möödunud aastal. Eestis elab ligi 13 000 puudega last.

Perearsti nõuandetelefonilt 1220 saab isikustatud nõu. Alates 2020. aastast on nõu andval perearstil võimalus näha inimese nõusolekul ka tema terviseandmeid – tehtud analüüse, määratud ravimeid ja põetud haigusi ning seeläbi täpsemat nõu anda.

Kõikidest muudatustest saab lisainformatsiooni Sotsiaalministeeriumi kodulehelt:

<https://www.sm.ee/et/uudised/2020-aasta-muudatused-sotsiaalministeeriumi-haldusalas>.

Rõõmurohket aastat!

Kairit Pahk, sotsiaalnõunik
tel 741 7101

Heategevuslikud laadad viiel aastal

Aastal 2014 tekkis mõte korraldada Luunjas laat. Soovisime seal müüa enda kaupa ja samuti ootasime müüma teisi kodukandi müüjaid.

Varasemaid kogemusi meil laada korraldamisel polnud, seega hirm ebaõnnestuda oli suur. Aitäh usalduse eest, peame ütlema siinkohal Kadi Kalmusele, kes lubas meid kultuurimajja toimetama, olles seejuures meile nõu ja jõuga abiks! Õnneks sujus meie esimene naistepäeva laat väga hästi ja saime sellest ainult hoogu juurde. Juba esimesel laadal oli heategevuslik eesmärk, kus toetasime Tartu naiste varjupaika raha ja voodipesuga.

Edaspidi oleme toetanud vaid meie valla peresid. Valiku, kes täpsemalt meie toetuse saab, teeb valla sotsiaalnõunik Kairit Pahk. Toetused on läinud vähekindlustatud peredele, üksikvanemaga peredele, puudega lastega peredele, suurperedele jne. Detsembri alguses toimunud advendilaadaga teenitud raha eest ostime seekord Aura veepargi pääsmed kolmele Luunja keskkooli kolmandale klassile. Valik langes neile, kuna detsembris lõppes kolmandatel klassidel ujumiskursus. Ja mis saab toredam olla, kui minna oma klassiga jaanuaris õpitut kasutama. Seega toome naeratuse näole seekord pea kuuekümmele lapsele. Aura kohvik omalt poolt annab igale lapsele tasuta jäätise. Lisaks andsime valla sotsiaalnõunikule Kairit Pahkile 330 eurot,

mille ta suunab peredele, kus ta näeb selleks vajadust.

Traditsiooniks on saanud mõisa-päevade laat augusti alguses ja advendilaat detsembri alguses. Kuna laatadel on väljakujunenud kindlad ajad, siis on ka meie laatade nii külastajate kui ka kaup-
leajate arv iga aastaga kasvanud. Meie suurim rõõm on, kui meie enda valla inimesed tulevad laada melu nautima.

Aitäh Kadi Kalmusele, kes lubab

meil kaks korda aastas sellisel kujul laatasid korraldada. Samuti täname AS Grüne Fee Eestit, kes alati on toetanud meid kurgikastidega.

Soojad tänusõnad ka Kairit Pahkile, kes kiirelt suunab meie poolt antud raha õigete inimesteni.

Ilusat uut aastat!

Margit Lokko ja Anneli Leidik

Luunja Advendilaat 2019. Foto: Margit Lokko

In Memoriam

Mati Sõber

Mati Sõber sündis 1950. aastal Pärnumaal Varbla vallas. Juba koolipõlves tegeles Mati Sõber sportimisega, eelkõige kergejõustikuga ning hiljem spetsialiseerus tõstmisele. Mati Sõber oli kolmekordne Eesti meister tõstmises. Ta võitis Eesti meistrivõistlustel kolm kuld-, kolm hõbe- ja kaks pronksmedalit. Kuulus Eesti võistkonda rahvaste spartakiaadil. Püstitas kaks Eesti rekordit.

Töömehe- ja pereelu tõi ta Luunja alevikku elama. Ta töötas ehitusorganisatsioonis ja tema kaasabil on valminud sellised ehitised Luunjas nagu Luunja suurfarm, väetishoidla ja sigala kompleks.

Kõigele lisaks abistas Mati Sõber oma tuntud traktoriga ka kõiki abivajajaid kohalikke aiamaade harimisel. Suur tänu Sulle, Mati, tehtu eest!

Luunja valla elanikud

Luunja Keskkooli aasta õpilane ja aasta lemmikõpetaja 2019

19. detsembril 2019 toimus Luunja Keskkooli jõuluball, kus kuulutati välja aasta õpilane 2019 – Joosep Pärnalaas ja aasta lemmikõpetaja 2019 – Martin Pihl.

Selle kohta, miks just teda aasta õpilaseks valiti, ütleb Joosep Pärnalaas nii-moodi.

Isennast on küll raske selliselt iseloomustada, aga annan endast parima. Ühest küljest arvan, et mind valiti aasta õpilaseks eelkõige sellepärast, et mu käitumine on eeskujulik ja hinded head. Samuti esindan ma kooli nii spordiüritustel kui olümpiaadidel. Ma olen üsna sihikindel ja võimeline eesmärkide nimel pingutama. Ma arvan, et oskan sõnastada oma arvamusi ja ei karda neid välja öelda. Samuti arvan, et ma oskan inimesi kuulata ja vajadusel nõu anda ning probleemidele lahendusi pakkuda.

Martin Pihl iseloomustab ennast õpetajana järgnevalt.

Olen õpetaja ametit pidamas kümnenadat aastat. Senine kogemus on pigem seotud erivajadustega lastega, kuid suviti olen mitmeid aastaid käinud kasvatajaks ka Taevaskoja noortelaagris. Seal tutvusingi mõned suved tagasi toredate Luunja noortega, kes hakkasid mind Luunja Keskkooli õpetajaks kutsuma ning see idee hakkas sealt edasi minuga vaikselt kaasas käima. Eelmise õppeaasta teisel poolel tundsin, et olen

juba üheksa aastat samas kohas paigal ja olen veel piisavalt noor, et otsida vaheldust ning vastu võtta uusi väljakutseid. Kuna olen ülikoolis vahelduva eduga õppinud nii eripedagoogikat, psühholoogiat kui kehakultuuri ning oman isiklikust elust ka kergejõustiklase tausta, tundus ennast arendava ning huvitava väljakutsena põhikohana kehalise kasvatusõpetaja amet ning selleks ka Luunja Keskkoolis võimalus avanes.

Õpetajana usun, et õpilast toetav lähenemine on see, kui ta saab õpetaja juurde alati tulla nii heas kui halvas kriitikas kartmata ning teades, et teda pigem toetatakse ja suunatakse positiiv-

selt. Arvan, et õpetaja üks mõjusamaid „töövõtteid“ on anda õpilasele kogemus, kus ta suhtleb õpetajaga vastastikuse austuse korral pigem võrdsetel tasanditel, mis omakorda loob soodsa pinnase koostööks. Edukas koostöö aga väljendub selles, et õpilased teevad tunnis hea meelega kaasa ning neid pole vaja keelata või käskida. Tublid õpilased tekitavad tingimused, kus kõik õpilased on lemmikud ning õpetaja võib samuti saada lemmikuks.

Palju õnne kogu koolipere poolt ja kordaminekuid edaspidiseks!

Heli Erik

Luunja Keskkooli huvijuht

Aasta õpilane 2019 Joosep Pärnalaas ja aasta lemmikõpetaja Martin Pihl. Foto: Märt Kutsar

Rännak minevikku

Luunja lasteaed Midrimaa korraldas novembris 2019 joonistusvõistluse „Rännak minevikku“, kuhu olid oodatud osalema 3–7aastased lapsed ja lasteaiaõpetajad. Joonistusvõistluse eesmärk oli arendada laste loovust ja jagada õpetust, et ilma minevikku tundmata ei ole meil ka tulevikku. See andis võimaluse arutleda lastega mineviku teemadel alates eilsest kuni tuhandeid aastaid tagasi. Praeguses Eestis pööravad kõik pilgu tuleviku poole ning unustatakse lastele meenutada juba olnud aegu.

Joonistusvõistlusest võttis osa 11 lasteaeda üle Eesti. Laekunud joonistused olid väga põnevad ja eripalgelised.

Auhinnaline esikolmik valiti kahes vanusekategorias. Samuti anti välja auhind õpetajate kategoorias, sotsiaalmeedia lemmikule ning oma valiku tegid kaks sponsorit, Grüne Fee Eesti AS ja MTÜ Hea Algus.

Terje Ertel, Maris Tee, Evelin Leppik
Luunja lasteaia Midrimaa õpetajad

Naomi Urb (5–7 a esimene koht, Kõrvküla lasteaed Päikeseratas)

Aastaks Eestisse vahetusõpilaseks

Hannah Amalia Kasche on saksa tüdruk, kelle päris kodu on tegelikult Jena Saksamaal ja ta on siiani käinud Ernst-Abbe-Gymnasiumis. Nüüd on ta juba viiendat kuud Eestis ja õpib Luunja Keskkoolis. Tema võõrustajaks Luunjas on perekond Madisson Savikoja külast. Hannah't küsitles klassiõde Victoria Unuks.

Esimene küsimus, mis inimestel vahetusõpilaste puhul tekib, on: „Miks just Eesti?“. Mis Sulle Eestis kõige rohkem meeldib / ei meeldi?

Mul ei ole kindlat põhjust, miks ma Eesti valisin, lihtsalt soovisin teistsugust kogemust ja õppida uut keelt. Kõige rohkem meeldivad mulle siinne toit ja mind võõrustav pere.

Kas võõra keele õppimine on raske? Kui kaua aega päevas Sa eestikeele õppimisele kulutad? Mis oli esimene eesti keelne sõna, mille Sa selgeks said?

Uue keele õppimine on alati raske, aga eesti keele õppimine on eriti raske.

Kui kaua mul päevas aega kulub keele õppimiseks? Oleneb sellest, kui väsinud ma olen ja kui palju on mul motivatsiooni. Paarkümmend minutit kindlasti.

Alustasin sellest, et „Minu nimi on Hannah“ ja „Tere“ ning veel mõnest ennast tutvustavast fraasist. Aga päris esimene eestikeelne sõna, mille selgeks sain, oli „seened“.

Mida Sa ütled siinse koolielu, õpetajate ja õpilaste iseloomustamiseks? Kes on Sinu lemmikõpetaja ja milline on Su lemmik-tund?

Kui aus olla, siis kool pole kusagil ainult lõbus, aga kõik mu klassikaaslased on väga toredad. Ma ei naudi igat tundi, aga samas ei muudaks ma ka midagi. Mulle meeldib see koolielu, see on minu arvates rahulikum kui Saksamaal.

Ei ole päris minu asi hinnata õpetajaid ja õpilasi, aga koolitunnid, mis mulle kõige rohkem meeldivad, on need tunnid, kus ma rohkem aru saan. Selle tõttu on mu lemmiktundideks matemaatika ja inglise keel. Ja vastavalt on mu lemmikõpetajad inglise keele õpetaja Margit Möttus ning matemaatika õpetaja Heli Paal.

Kui palju erineb Eesti kool Sinu koolist Saksamaal?

Koolitunnid Saksamaal algavad veidi varem. Saksamaal oli meil paar tundi, mida siin pole, näiteks religiooniõpetus, informaatika ja ühiskonnaõpetus. Aga

Foto: erakogu

üldises plaanis pole koolide erinevus eriti suur.

Kas Sul on tekkinud ka koduigatsus?

Ma igatsen küll oma peret ja mul pole siin alati kerge, aga õigete inimestega suheldes unustan ma oma koduigatsuse ära.

Intervjuu Hannah'ga on tehtud inglise keeles ja tõlgitud eesti keelde

Hannah on Eestis programmi YFU ehk Youth For Understanding kaudu. YFU on organisatsioon, mis koorus välja II maailmasõja traagikast, vt <https://www.yfu.ee/yfu/organisatsioonist/>.

Jarek Viktor (3–4 a esimene koht, Konguta Kool-Lasteaed)

Siim Sala (sotsiaalmeedialemmik, Paide Sookure lasteaed)

Luunja lasteaia suured ja väikesed midrid said endale väärtusteraamatu

2020. aasta esimene kuu tõi Luunja Midrimaale väärtusteraamatu. Neljateistkümne loo ja lavastatud piltidega raamat, kus seiklevad midriloomad, valmis pika tööprotsessi tulemusena.

Aastal 2018 tekkis mõte sõnastada koos õpetajate ja lapsevanematega ümber meie lasteaia väärtused ja need „lastekeeles“ mudilastele edasi anda. Midrimaal on alati õpetatud lapsi hoolima, suhtlema, avastama, tervist hoidma ja muid väärtuseid hindama. Peale Väärtuskasvatuse Instituudi ja TÜ tiitli „Hea lasteaia edendaja 2018“ saamist otsustasime panna väärtused kasvama koos meiega. Tekkis mõte koostada lood, mis edastaksid ja kannaksid meile olulisi väärtuseid. Ja et lood saaksid eriilmelised, pidid need koostama erinevad inimesed.

Kõik Luunja lasteaia Midrimaa lõpetanud lapsed tunnevad midriloomi. Igaüks neist on olnud oma elust mõned aastad midrilind, midrikutsu või mõni muu midritegelane. Seega olid meil endil olemas lugude tegelased ja nii sündiski konkurss midriloomade väärtuslugudele. 2019. aasta emakeelepäeval kuulutas Luunja lasteaed välja konkursi „Midriloomade väärtustelood“. Kuulutust jagati Luunja koolis, vallalehes, sotsiaalmeedias ja ka suusõnaliselt. Lugude kirjutamiseks oli aega neli kuud, osa võtsid nii Midrimaa õpetajad, lapsevanemad kui ka koolilapsed. Laekus 52 tööd ja toimus hääletamine. Valiti välja neliteist lastele hästi mõistetavat ja kõige enam meie lasteaia väärtusi kajastavat lugu. Näiteks lugu roosa seelikuga midrimõmmist, kes armastas tantsida ja tantsu kaudu endale sõbrad leidis. Või siis lugu pirtsakast midrikiisust, kellele ükski toit ei maitsenud. Või siis lugu rõõmsameelsest midrihobust, kes ühe kurva Midrikuningriigi rõõmsaks õpetas.

Väärtusjuttudes seiklesid kõik meie seitse midrilooma. Võidulugude autorid said tunnustatud ja plaan oli lugusid lastele ette lugema hakata. Aga lumepall oli juba veerema hakanud. Lood vajasid pilte, et nad oleksid lastele paremini mõistetavad. Samas, kui juba on pildid, siis miks mitte lood raamatuna välja anda! Mõttetalgute tulemusena jäi lapsi pildistama tulnud fotograaf majja terveks öhtuks ja pildistas üles midriloomad – meie lasteaia kostümeeritud suured midrid.

▼ Väärtusraamatu esitus Midrimaal. Foto: Janeli Rohtla

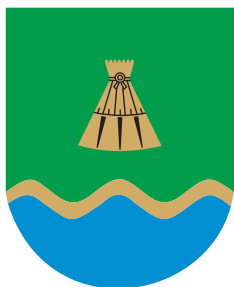
Kaane autor on Lia Raat

Ühel pildil päästis midrihiir nõõri sisse löksu jäänud midrikiisut, teisel läksid kõik midriloomad rändama, kolmandal siples pisike midritriinu märjas liivas. Loomingut ja lusti oli piltide tegemisel palju. Sama tore oli lastel rühmades – nemad maalisisid fotopiltidele taustad ja meisterdasid ning joonistasid midriloomi.

Novembri lõpus olid pildid ja lood valmis, jäi üle vaid loota, et trükikojas järjekorrad liiga pikad ei ole. Ei olnud. Raamat jõudis meieni täpselt pool tundi pärast viimast jõuluüritust. Õnneks rühmad kingitustest ilma ei jäänud, lasteaia rahvas on ju loominguiline! Seega sai selgeks, et väärtusteraamat tahab endale täiesti oma pidu ja selle ta ka sai. 6. jaanuaril toimus Luunja lasteaia saalis raamatu jaoks joonistatud piltide näituse pidulik avamine ja lugude autorite vastuvõtt. Jagati teadmisi, õnnitlusi, suupisteid, käepigistusi ja raamatuid. Kanname nüüd aega edasi ühte meie olulist väärtust – rõõmsameelsust, sest Luunja Midrimaal on oma VÄÄRTUSTERAAMAT.

Midrimaalane Kristel Lempu

Kodu Uudised

Kogukonna eri

Nr. 1 (1) Jaanuar 2020

Luunja valla kogukonna mõttetalgud

Luunja vallas toimusid kolmel 2019. aasta sügistalvisel laupäeval mõttetalgud. Arutati ühiselt, missugune võiks vald olla 3–5 aasta pärast ja mida saab ühiselt seatud eesmärkide poole liikumiseks teha. Osalejaid ja kaasamõtlejaid jätkus, sõlmiti nii mõnigi uus tutvus, tehti ühiseid plaane.

Mõttetalgud toimusid arenguprogrammi „Euroopa Liidu avalike teenuste delegeerimise ja koosloome arenguprogramm kohalike omavalitsuste ja vabaühenduste esindajatele” raames. Talgupäevi juhtis Sotsiaalse Innovatsiooni Labor, kes on koosloomekoolitusi ja ühiselt mõtlemise meetodit läbi viinud ka teistes valdades ja organisatsioonides. Programmi juht Rasmus Pedanik kinnitas, et nii ulatuslikku teemat käsitlevat koosloomet nagu Luunjas viis ta siiski läbi esimest korda.

Tänases lehes soovime kokku võtta nende kolme päeva arutelud ja tulemuse, milleni vallas ühiselt jõuti, ja anda teada, mida juba tehakse või tegema plaanitakse hakata.

Esimene kohtumine

Esimene talgupäev toimus 26. oktoobril ja selle eesmärk oli luua ühine visioon vallast 3–5 aasta pärast. Osalised lasid fantaasial lennata – otsisid ajakirjadest kõnekaid pilte ning kleepisid need suurtele aluspaberitele. Pildid valiti selliselt, et need tekitaksid ettekujutuse tuleviku Luunjast – kõigest, mida vallas kord näha tahetakse. Eri laudades mõtelnud inimeste nägemus vallast oli paljuski sarnane: kergliiklusteed, korrastatud keskvaljak, hubased kodud, kaunid matka- ja rattarajad, keskkonnasõbralik tegutsemine, hoolitsetud ja atraktiivne mõisapark, spordiväljakud, turvaline transpordiühendus, tänapäevane kool, sõbralik vanadekodu, väärtustatud elanikud ja töötajad, sõbralikud ja õnnelikud inimesed, kellel on aega nautida Luunja valla kaunist loodust.

Järgmise ülesandena sõnastati laudkondades pildikollaažidele jõudnud mõtted ja kirja sai kõik, mis vallas järgmise 3–5 aasta jooksul tehtud võiks saada. Mõtted kirjutati ühekaupa suurtele lehtedele ning kinnitati ühisele väga suurele, enam kui viis meetrit pikale sinisele tahvlile. Mõtteid koguti seni, kuni üheski lauas enam midagi uut lisada ei olnud.

Järgmisena hakati mõtteid grupeerima, kuni kõik leidsid omale koha alapealkirja all. Alapealkirjad ning järgmise 3–5 aasta plaanid said kirja selliselt.

Aktiivne, elujõuline, ettevõtlik ja jätkusuutlik kogukond

- Uute aktiivsete inimeste osalemine kogukonna elus
- Luunja naisseltsi uuenduskuur
- Külavanemate koostöö vallaga
- Igas külas toimub ühistegevus
- Vallas võiks olla 2–3 üle-eestilist üritust
- Kultuuriliselt oluliste laia kõlapinnaga ürituste toomine Luunjasse
- Tunnustamissüsteem: ilus kodu, ettevõtja, õpetaja ...
- Olemasoleva kodukohvikute idee laiendamine, nt 3 korda aastas erinevates külates
- Positiivsed näited, et kogukonnaga saab realselt midagi tehtud
- Luunjasse kunsti- ja laulu- ja muusika- ja pilliõpe nii lastele kui ka täiskasvanutele
- Huviringe juhendavad oma ala asjatundjad (spetsialistid)
- Kasutatud korralike riiete taaskasutus
- Kogukonna aed Luunjasse
- Kogukonnakeskuse loomine
- Lohkva kogukonnakeskuse valmimine
- Mahetoidu ringlus
- Taluturg
- 3–5 aasta pärast on näha tulemusi neil teemadel

Vilgas ettevõtlus

- Ettevõtluse toetamine Luunja vallas
- Kümme uut ettevõtet
- Loomes kaugtöö- ja tegeluskeskuse Luunjasse
- Multifunktsionaalsed keskused – huvitegevused, kaugtöö, teenused
- Normaalne uus toidupood
- Ressursside rakendus – ettevõtlus, üritused, üle/puudus, teenused, tooted
- Erineva suunitlusega turismipaketid Luunja vallas

- Tervisekeskus – ujula, massaažikabinet, perearst, iluteenused, jõusaal ...
- Näidiselamuarendus – kvaliteetse elukeskkonnaga
- Kohalik majutus ja toitlustus (pulmad, juubelid)
- Virtuaalreaalsuse keskus/õpe kogukonnakeskusesse
- Mahetoidutootjate võrgustik

Kaasaegsed ja kogukonna vajadustest lähtuvad sportimisvõimalused

- Spaa
- Luunja valla esindusvõistkonna loomine spordis
- Terviseedendus (turvalisus, tervishoiuteenused, jne: süsteemsus)
- Suursoo keskus avalikult tööle – mitte ainult valla all-asutustele!
- Emajõe-äärne matkarada
- Rattarada/matkarada, mis ühendab kõik Luunja külad ja Tartu
- Loodus- ja terviserada
- Luunja kooli staadion: jooksurada, ramp, väravate ümbrus
- Kooli staadion on kaasaegne
- Sportimisvõimalus olemas – suusarajad!
- Suusarajad lennuväljal kuni ERMini
- Talispordivõimalused valla ulatuses
- Sadamas asuval saarele linnuvaatlustorn
- Tartu rattalaenuvõtte süsteemiga ühinemine
- Emajõgi kui tõmbenumber

Haridusasutuste ja kogukonna koostöö õitseb laste mitmekülgse hariduse nimel

- Lohkvas uus lasteaed valmis
- Kõikidel valla lastel on oma vallas lasteaia- või hoiukoht [ei lükka neid linna]
- Laste päevahoid – erinevates piirkondades
- Lasteaia rühmas 7–10 last
- Ujumise algõppe korraldamine eelkoolirühmadele (ujula)
- Koolil ja lasteaial oma õuesõppeala või -klass
- Luunja ja Kavastu koolid atraktiivseks – suunad, koostöö, rahvusvaheline koostöö, õppe kvaliteet
- Luunja kooli õppesuunad paika
- Kavastus tegutseb elujõuline kool
- Keskkooli staadion renoveeritud
- Kooli autoparkla ümber tõstetud
- Õnnelik õpetaja väärtustatud ametis
- Huviringe juhendavad oma ala asjatundjad (spetsialistid)
- Üks kehalise tund nädalas kohustuslik tantsuõpe
- Puu- ja rauatöökoda – hommikul kooliklassid, õhtul meeste töökoda koolimaja õuele garaaži
- Kool kui ühtne keskkond
- Loodusturismi õppeklass – õpperajad, rajakaamerad „kantsi“
- Ettevõtjate ja kooli koostööprojektid (õppetuulegene-raator, päikesepatarei)
- Õuesõppeklassid (puupakud kogukonnalt, teisaldatav varikatus)
- Õunapuu kinkimine taastada, kogukonna õunaaed

Möttetalgute esimene kohtumine. Foto: Kadri Sõrmus

Rohelise valla kontseptsioon

- Biojäätmete ringlus
- Kogu valla süstemaatiline prügi sorteerimine, „roheline vald“

Valminud on kogukonna vajadustest lähtuv üldplaneering

- Valla uue üldplaneeringu valmimine
- Suur pilt – planeeringud, mõtestatud investeeringud!

Väärikas elukaar on kogukonna asi

- Efektivsem tugi erivajadustega inimestele
- Eakate kodu valda
- Kasuvanemate võrgustik
- Võtame aja maha – valla moto võiks olla „Võtame tempo maha ja naudime aega“
- Asendus- ja abiõpetajate teenus, mh pensionil õpetajate baasil
- Väärikas vananemine valikuvõimalusega

Turvalised ühendused ja liikumisharjumused

- Kergliiklustee Luunja-Kavastu
- Kabina kergliiklustee ja ristmik
- Kergliiklustee Rõõmu-Viira teel
- Kergliiklustee 1) Rõõmu-Viira, 2) Kavastu on valmis
- Kergliiklus eraldi autoliiklusest
- Tihedam ühistransport – Tartu-Rõõmu (kord tunnis)
- Tihedam ühistranspordi ühendus Tartu-Kavastu vahel
- Turvaline liiklus
- Turvaline liiklemine
- Ülekäigurajad
- Valgustatud ristmikud ja kergliiklusteed
- Smart Bike – füüsiline parkla. 1) Kasesalu kergliiklustee äärde; 2) Varaka juurde

Atraktiivne avalik ruum

- Luunja keskvaljak on kaasaegne tõmbekeskus
- Luunja laululava on heas korras, seal lauldakse
- Luunja park korrastatud
- Roosiaed on rohkem esile tõstetud
- Mälestusmärkide väärtustamine
- Teadlik mainekujundus ja edulood
- Valla koduloomuuseum
- Renoveerimine *versus* uute majade ehitamine – sepi-koda, pumbamaja jne korda
- Luunjas on korralik avalik saun
- Pätsi vasikas [skulptuuripark] roosiaeda = mõtestatud mainekujundus

Päeva lõpul, kella 16 ajal lahkus rahvas Luunja kultuurimajast hämarduvasse laupäeva pärastlõunasse optimistlikult ja teotaheliselt. Järgmine kohtumine toimus juba kahe nädala pärast.

Teine kohtumine

Teine kohtumine toimus 7. novembril Luunja koolimajas. Selle päeva eesmärk oli arutada, mis takistused tuleb ületada, et 1. päeval sõnastatud head mõtted teoks teha. Selgus, et takistusteks on enamasti juurdunud harjumused, hoiakud ja hirmud. Neid on väga raske muuta, kuid ilma ei õnnestu soovitud tulemusteni jõuda. Ühiselt pandi kirja tegevused, mida on võimalik eesmärgi poole liikumiseks teha, koondati seotud tegevused ja liigitati valdkondadeks. Mõtted, milleni teisel talgupäeval jõuti, on siin.

Ettevõtlust toetav vald, elujõuline ettevõtlus ja aktiivne kogukond loovad koostöös kaasaegse taristu Ettevõtluse soodustamine

- Oma valla ettevõtjate teenuste ja toodete kasutamine
- Regulaarne turg (kui ilm vähegi lubab)
- Valla elanike börsileht
- Koostöökeskus – infopunkt, talupood, koosolekud, kaugtöö, sekretär, kohvik
- Hommikukohv ettevõtjatele (ettevõtjate kokkusaamise korraldamine)
- Alustada läbirääkimisi COOPiga uue poe tegemiseks

Ettevõtjate ja kogukonna kaasamine taristu loomisesse

- Jäätmejaamad igasse piirkonda või korraldatud ära vedu
- Rattateed valda (igasse piirkonda rattaga ligipääs)
- Kabina karjäär puhkealaks
- Poe peal olevate ruumide ja sepikoja kordategemine ja nt ettevõtlusele kasutada andmine
- Lohkva kogukonnakeskus
- Korralik staadion Luunjasse, Kavastusse
- Kergliiklusteed

Hooliv, innovaatiline ja tõhus vallavalitsemine

Tõhus kommunikatsioon

- Valla koduleht ülitõhusaks! Otsingusõnaga tuleb vajalik info kohe!
- Valla elanike üldine meiliregister
- Avaliku internetipunkti loomine raamatukokku (abistajaga)
- Luua süsteem kogukonnalt ideede korjamiseks ja menetlemiseks (ja liikmete abi organiseeritud kasutamiseks)
- Valla kodulehe võimalikult hea ära kasutamine infolevikus

Hooliv valla valitsemine

- Vallavalitsuse ja haridusasutuste töötajad valla üritustele
- Head toimivad lahendused teistest valdadest
- Valla kinnisvara mõtestatud ja vajadustest lähtuv kasutuselevõtt
- Hoonete registrisse kandmise abi

- Kohalikku omavalitsusse rohkem naisi (vaistu!)
- Volikogu istungite veebis ülekandmine
- Aatelised ja kompetentsed inimesed valla juhtimisse

Läbi kaasatud ja toetava kogukonna särava Luunjani!

Koostöö soodustamine

- Kogukonnakeskus
- MTÜ asutamine, mis aitab KOVil visioone ellu viia (kergliikluste arendamine)
- Omavalitsuse initsiatiiv koostööks kogukondadega (Kus on volikogu esimees?)
- Haridusasutuste poolne suurem initsiatiiv koostöös kogukondadega
- Noorte volikogu → kodukoha identiteet

Kogukonna tundma õppimine ja aktiveerumine

- Vanemate inimeste kaasamine lastehoidu
- Valla inimressursi kaardistamine ja rakendamine
- Meditatsioon isikliku passiivsuse vastu
- Leida üles ja aktiveerida valla kasuks oma vallas elavad eksperdid
- Vabatahtlike korpus: andmebaas, koolitused, soodustused vallas

Rohelist identiteeti loov/tugevdav ja piirkonna atraktiivsust parandav kommunikatsioon (ja sündmused)

Teadlik mainekujundus

- Kaunilt kujundatud Luunja valla sünnitunnistused
- Tunnustada tegijaid, kogukondi ja koostööd
- Mainekujundusmeeskond, mis töötab pikema perioodi [5 a] kui ainult üks projekt
- Valla ühiste suurte sümbolite, märkide ülesleidmine, loomine, millega erinevad grupid saaksid identifitseeruda
- Korralikud infotahvlid piirkondadesse
- Rahuloluküsitlus valla elanikele

Identiteet läbi regulaarsete ühisürituste

- Kogukonnapäev
- Uute ideede tutvustamise päev iga kvartal
- Talgupäev üle kogu valla
- Luunja lille- ja taimelaat

Roheline vald

- Roheline kool rohelises vallas
- Jagada lendlehti, et kaardistada mahetoidu pakkujad
- Luunja OTT – Otse Tootjalt Tarbijale

Teise päeva lõpuks olime ühiselt leidnud terve hulga konkreetseid tegevusi, millega soovitud eesmärkide suunas liikuma hakata. Igaühes levis magus tõdemus, et kogukonnal on suur jõud, millega saab nii mõndagi tehtud.

▼ Möttetalgute teine kohtumine. Foto: Toomas Liivamägi

Kolmas kohtumine

Kolmas koosloomepäev toimus 23. novembril Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses. Üritusel osalejad jagunesid teemade kaupa rühmadesse. Arutleti neljas meeskonnas, mida kirja pandud tegevustest oleks võimalik järgmise aastaga ellu viia ning mida saavad ja soovivad vallakodanikud ise uue aasta esimese 90 päevaga ära teha. Igaüks

püüdis leida need tegevused, mis on tema jaoks huvitavad ja jõukohased. Töörühmade tulemused on siin.

Neljas strateegilise suuna töögrupis mõeldi välja iga kõige olulisemad saavutused, milleni võiks jõuda esimese aasta lõpuks, määrati edu indikaatorid ja 90 esimese päeva ülesanded koos tegijate ja tähtaegadega. Kokkuvõtlik ülevaade neist punktidest on esitatud järgmises tabelis.

Strateegiline suund - ROHELINE

Esimese aasta saavutused Roheline kool – süsteemne prügi sorteerimine; ülevaade olukorrast; sorteerimise võimaluste laiendamine; infopäevad [1 või 2 aastast]; head lahendused teistest valdadest; rattaringlus; rattateede võimaluste kaardistamine; turvalisus; kohaliku toidu võrgustik; info kogumine; tegijatest teavitamine; info levitamine; moodustada roheline initsiatiivgrupp.

90 päeva plaan [jaan-märts 2020] Suhelda KOViga, mis on olemas ja tehtud; suhelda külaseltside, korteriühistute ja ettevõtjatega; reklaamida, teavitada, tagasiside rohelisest Luunjast; uurida teisi valdu, linnu, riike HEADE PRAKTIKATE KOHTA; kohtumine prügikäitlejatega ja prügijaama külastus; käia Läänemaal Kasepää vallas ühise bussiga; rattateede osas võtame kaardi, vaatame üle, kogume infot palju inimesi kus piirkonnas on – kooli kaudu. Kohalik toit – info kogumine ühte kohta, kes mida teeb. Ühise arutelu jaoks tegijate kokkukutsumine.

Strateegiline suund - HOOLIV, INNOVAATILINE, TÕHUS VALLAVALITSEMINE

Esimese aasta saavutused Valla inimeste mõttetalgute ideed avalikustatakse. Kodulehelt on info hästi leitav, valla ametnike fotod on väljas, valla uudiskiri toimib ja valla uudiskirja listiga liitumise võimalus on loodud. Avalik internetipunkt koos abilisegea tegutseb Luunja raamatukogudes. Luua valla elanike ettepanekute ja tagasiside rubriik, mis sisaldab infot selle kohta, mis järgus probleemi lahendamine on. Läbi mõelda ja läbi rääkida pikk plaan valla hoonete mõtestatud kasutamiseks. Luunja raamatukogu siseruumid Luunjas on korrasdatud. Tunnustussüsteem on läbi mõeldud, valla sümboolika konkurss on välja kuulutatud ja läbi viidud.

90 päeva plaan Mõttetalgute tulemuste ja protsessi tutvustamine. Kodulehe analüüs ja kommunikatsioonikoolitus; uute kodulehe rubriikide lisamine – uudiskiri. Valla tunnustussüsteemi eelnõu koostamine, kooskõlastamine ja vastuvõtmine; valla sümboolika-konkursi väljakuulutamise. Läbirääkimised raamatukoguga abistatud teenuse pakkumiseks. Valla hoonete ja vajaduste analüüs ja esmased ettepanekud.

Strateegiline suund - ETTEVÕTLUSE SOODUSTAMINE

Esimese aasta saavutused Jäätmete kogumiskohad ja äraandmisvõimalused selged kõigile vallaelanikele. Plaan esimese kergliiklustee rajamiseks [milliste vahenditega ja millal]; Turismiarendus, tööstuspark valda, ettevõtlus-inkubaator, mentorlus, ka grupimentorlus, alustava ettevõtja toetus, üldplaneering, vallas on töötlus-ettevõtluse tugisüsteemi spetsialist, plaan turisminduse soodustamiseks, mis on puudu ja mida oleks vaja juurde ehitada / rentida, plaan tömbekeskuse loomiseks [linna piiril kasutaks ka Annelinna elanikud] Valla ettevõtjate tutvustamine, tunnustusüritus, COOP Luunjasse, koos kojutellimisega.

90 päeva plaan Leida inimene, kes hakkab eestvedama koostöökeskuse käivitamise protsessi Kaardistada vajadused ja potentsiaalsed kasutajad

Strateegiline suund - LUUNJA FB-GRUPP „LUUNJA KOGUKOND“

Esimese aasta saavutused Haridusasutuste suurem initsiatiiv koostöös kogukonnaga Luunja tegus FB-grupp „Luunja kogukond! Taaskasutus foorumi kaudu [FB]; Külaelu elustatud – ühised talgud, kodukohvikute päevad, uute aktiivsete inimeste osalemine kogukonna juhtimises; mahetoidu ringlus ja taluturg [FB]; Kohtumised innustavate isikudega – kool, teiste valdade eeskujud, virtuaalne kogukonnakeskus, Luunja naiseltsi uuendusküür, talgupäev üle kogu valla, tunnustamissüsteem – abivalmis vallakodanik jne; Koolil ja lasteaial oma õuesõppeala, paremad transpordivõimalused kodukohast Luunjasse ja tagasi, MTÜ asutamine – aitab KOVil visioone ellu viia kergliiklusteede arendamiseks.

90 päeva plaan Leida admin grupi halduseks; uurida kogemusi grupi opereerimisel; luua FB grupp; ost-müük-vahendus; ürituste kalender; innustavate kohtumiste plaan; Naisseltsi tutvumisüritus; huvitegevuste plaan.

Edasised tegevused

Möttetalgute kolmanda kohtumise laudkonnas „Luunja kogukond“ oli möttetalgute esimeseks ja olulisimaks ideeks Luunja valla kogukonna FB (Facebook) grupi loomine, mille eesmärgiks on Luunja vallaga seotud info kiire ja operatiivne liikumine võimalikult paljude Luunja valla elanike vahel. Tännase seisuga on selline grupp juba olemas ja grupiga on liitunud üle 370 liikme. Grupi nimeks on „Luunja valla teated“. Soov ja eesmärk on, et esimese 90 päevaga liituks FB grupiga „Luunja valla teated“ ca 500 inimest. Selleks on palve, et Luunja valla elanikud liituks ise ja kutsuks liituma ka kõiki teisi enda Luunja vallas elavaid FB sõpru. Grupi „Luunja valla teated“ liikmed saavad gruppi postitada Luunja valla elanikele olulist või kasulikku infot (Luunja vallaga seotud ürituste kohta, Luunja inimeste ja ettevõtjate poolt valla elanikele pakutavate teenuste ja toodete kohta, kadunud või leitud loomade ja asjade kohta, ühise transpordi organiseerimise kohta, jne). Liitumiseks otsi Facebookist grupp nimega „Luunja valla teated“ ning vajuta grupiga liitumise nuppu.

Laudkonnas „Hooliv, innovaatiline ja tõhus vallavalitsemine“ leiti, et valla ürituste koondamine igal nädalal ilmuvasse infokirja on täiesti jõukohane ja kui see kogukonna hinnangul aitab oluliselt parandada vallas ja selle asutustes

toimuva kohta info liikumist, tuleb infokiri käivitada. Juba detsembris ilmusid esimesed Luunja Ruupori teated. Luunja Ruupori info jõuab ka FB grupiga „Luunja valla teated“ liitunud inimesteni ja on leitav valla kodulehelt.

Esimesed sammud on tehtud. Mis saab edasi? Kui 90 päeva möödab, tuleme taas kokku ning vaatame, mis ülesanded endale võtsime, mida oleme ära teinud ning kuidas edasi minna. Kohtumiseni!

Tänu sõnad osalejatele ja abilistele

Luunja vald tänab kõiki aktiivseid osalejaid ja kaasmõtlejaid. Suur tänu kultuurimajale ja koolile koosmõtlejaid lahkelt võõrustamast. Suur tänu Kapteni Keldrile ja tore-dale kokaonule, kes meid kõiki neil kolmel päeval maitstvate roogadega kostitas ja sel moel kogukonna arengusse oma panuse andis. Täname Luunja valla raamatukogusid, kes esimeseks visioonipäevaks osalejate toodud ajakirjadele raamatukogu vanu ajakirju lisaks andsid.

Luunja rahvas tänab Sotsiaalse Innovatsiooni Labori inimesi, kes kolmel laupäeval pealinnast Luunjasse tulid, et aidata meil ühiselt valla tulevikule mõelda.

Möttetalgute kolmas kohtumine. Foto: Kadri Sõrmus

Mida andis mõttetalgutel osalemine valla inimestele?

[Mõtteid talgupäevadel osalenud inimestelt.]

- Tulime kokku, saime tuttavaks, mõtlesime koos nende teemade peale, mis südamele ja millele üksi mõeldes ainult vihastad, aga kuskile edasi ei saa.
- Sain uusi tuttavaid ja tekkis kogukonna tunne.
- Ma pole varem mõelnud, et mina saaksin midagi teha oma kogukonna ja valla heaks. Nüüd näen, et saan teha väga palju.
- Ma tahan astuda Maanaiste seltsi liikmeks.
- Ma ei uskunud, et nii palju inimesi tuleb. Tegelikult oli huvitav, aga näis, mis sellest lõpuks välja tuleb. Kas keegi midagi siis teeb ka.
- Miks Luunja vallal on tarvis mõttetalguid? Ikka sellepärast, et iga valla kodanik saaks olla otsustaja, eesmärkide looja ja aktiivne.

Me naisseltsis oleme aktiivsed, kuid ei ole viimasel ajal leidnud õiget väljundit oma tegemistele, st tahaks kaasata rohkem, olla rohkem kasulikud. Kindlasti on meil kogemusi, võimalusi koos tehes rohkem. Sageli meie tegemised kattuvad teiste seltsingute omadega. On asju, mis enam ei toimi, näiteks teatris ja reisidel käiakse kultuurimaja organiseerimisel. Ka on seltsi liikmete vanus selline, et meie lapsed on suured ja kui varem sai palju tehtud just mõeldes koostegemisele lastega, siis ka see osa on kadunud.

Mind töigi kohale võimalus koostööks teiste valla huvigruppidega, et saada teada, mida meie valla inimesed tegelikult sooviks, kuulda uusi ideid ja näha, kuidas oskajad teevad mõttetalguid. Ja esimesed tulemused on olemas – mõte liigub –, laste laulupeol saame

olla kasulikud, kui ruumid taas korras, saame sinna uusi tegevusi. Olen saanud tuttavaks uute inimestega, mul on rohkem informatsiooni.

- Nägin, et lasteaed saab olla rohkem kogukonna liitja. Seni on Luunja lasteaias olnud ka vahvaid koostegemisi vanematega, oleme osalenud suurtel üritustel – tule toomine, kultuurimaja sünnipäev, omad pidupäevad. Nüüd tunnetan suuremat pilti.
- Info Luunja Ruuporis on hea!
- Mõttetalgutel oli üks lause, mis mulle hinge läks: „Me ei tunne naabreidki, ei saa ju minna ja ennast tutvustada.“ Siis ma mõtlesin, et saab ju küll, kui on huvi ligimese vastu. Ja seda peaksimegi rohkem tegema, olema uudishimulikud ning huvi tundma, kuidas läheb.
- Osalesin ainult kolmandal kohtumisel. Positiivne oli see, et mõttetalgutel oli organiseeritud ka hea toitlustus. Eriti maitssvad olid Kapteni Keldri poolt valmistatud küpsised. See näitab, et Luunja oma asutus oskab nii häid asju teha!
- Osalesin kõigil kohtumistel. Läksin esimesele kohtumisele suht skeptiliselt (kuna on palju suhtumist, et nagunii midagi ei juhtu ja kõik otsustatakse ise ära).
- Suur rõõm oli tõdeda, et kohal oli palju inimesi, kellel oli palju ideid ja kaasa rääkimist.
- Olin kõigil koolitustel erinevates gruppides ja sain palju uusi tuttavaid ja teadmist, et ka minu mõttel on jõud.

Rohkem fotosid Luunja valla mõttetalgutest leiad peagi valla kodulehelt kogukonna menüüst.

Artikkel on valminud Luunja kogukonna aktiivsete liikmete koostööna.

Kogukonna mõtteid vahendas Kadri Sõrmus

Facebooki grupp „Luunja valla teated“

Hea Luunja kogukonna liige! Kiireks ja operatiivseks infovahetuseks on loodud Facebooki vestlusgrupp „Luunja valla teated“. Grupi eesmärgiks on vallaelanikes kogukonnatunde tekitamine.

20.01.2020 seisuga oli grupiga liitunud juba 407 inimest. Vestlusgrupp on mõeldud selleks, et grupi liikmed saaks gruppi postitada Luunja valla kogukonnale olulist või kasulikku infot. Gruppi on oodatud postitused Luunja vallaga seotud ürituste kohta, Luunja inimeste ja ettevõtjate poolt valla elanikele pakutavate teenuste ja toodete kohta, kadunud või leitud loomade ja asjade kohta, ühise transpordi organiseerimise kohta jne.

Kõik Luunja kogukonna liikmed on oodatud grupiga liituma! Teeme koos midagi ära – ikka üks kõigi ja kõik ühe eest. Mida rohkem meid grupis on, seda kiirem/laialdasem on infovahetus. Liitumiseks otsi Facebookist grupp nimega „Luunja valla teated“ ning vajuta grupiga liitumise nuppu. Kohtumiseni grupis!

Kes või mis on Sotsiaalse Innovatsiooni Labor?

Sotsiaalse Innovatsiooni Labor on vabaühendus, mille eesmärgiks on koosloome metoodika uurimine, arendamine ja rakendamine kogukondlike ja ühiskondlike probleemide lahendamisel.

Mida me peamiselt teeme, on see, et aitame erinevatel kogukondadel ja organisatsioonidel ühiselt probleeme lahendada. Meie oleme nõ kolmas sõltumatu osapool, kes pakub juhendatud protsessi, mis võimaldab vaatamata eriarvamustele jõuda koosmeelele, kuidas on mõistlik edasi liikuda.

Koosloome ongi lihtsustatult öeldes mitme osapoolega loov problemlahendamise protsess, mis hõlbustab inimestel koostöös paremaid tulemusi saavutada. Koosloome tulemuseks võib olla uus teenus, strateegia või koostööprotsess.

Pooled meie tiimist on seotud Tartu Ülikooliga ja seega on meil selle teema vastu ka tugev akadeemiline huvi.

Kust on pärit teie meetodid, millega nii erinevad inimesed koos mõtlema suunate?

Oma metoodikaid oleme me kogunud üle maailma, samas me ka ise arendame metoodikaid edasi ja kohandame neid siinsetele oludele. Meie üheks tugevuseks ongi uute metoodikate importimine ja Eestisse kohandamine.

Peamised metoodikad, mida me täna kasutame, on disainmõtlemine ja teenusedisain, aktiivõpe (inglise keeles *action learning*), osalustehnoloogiad (inglise keeles *ToPvõi technology of participation*) ja Lego Serious Play.

Disainmõtlemist ja teenusedisaini oleme me täiendanud erinevate rühmajuhtimise ja rühma otsustamisprotsesside metoodikatega.

Minu enda doktoritöö on seotud koosloome metoodikate uurimise ja arendamisega. Lisaks on meie tiimis veel Kaie Kotov, kes samuti uurib Tartu Ülikoolis doktorantuuris sotsiaalset innovatsiooni, teema, mis koosloomega seotud. Samuti on meie tiimis veel Marko Uiho, kes loeb Tartu Ülikoolis loengut „Antropoloogia ja koosloome“. Me oleme kolmekesi ka koosloomest teadusartiklit avaldamas. Selle artikli tarvis me arendasime koosloome uuringut ehk seda, kuidas koosloomes teenuste tulemusi hinnata Eesti

Rasmus Pedanik selgitusi jagamas. Foto: Toomas Liivamägi

töövõimereformi ühe teenuse – kaitstud töö teenuse – kontekstis.

Miks te seda teete?

Ma arvan, et me kõik teeme seda veidi erinevatel põhjustel. Minu huviks on komplekssete probleemide lahendamine ja problemlahendamise metoodikate arendamine. Lisaks huvitab mind see, kuidas aidata inimestel koostööd teha. Koostöö tegemise oskused on eestlastel kahjuks suhteliselt kehvad, selles suhtes on tööpõld väga suur ja suuresti kündmata.

See, mis meid kõiki ühendab, on, ma arvan, usk selsesse, et koostöös suudab rohkem asju ära teha ja nõ demokraatlik arutelu on eduka koostöö aluseks. Demokraatliku arutelu all pean ma silmas seda, et kõik osapooled saavad oma mõtteid ja hirme väljendada – ka need, kes seda väga teha ei oska. Koosloome aitab kindlasti kaasa ka osalusdemokraatia levikule.

Missuguste teemade lahtimõtleamiseks koosloome meetod sobib?

Koosloome sobib hästi selliste probleemide või väljakutsete lahendamiseks, kus on vaja koos midagi uut välja mõelda ja siis see ka ühiselt ellu viia. Selleks võib olla nt omavalitsuse või organisatsiooni arengukava või siis mõni konkreetne teenus või protsess. Koosloome on enamasti tulevikku suunatud protsess.

Kas tahaksite midagi öelda Luunja valla inimestele, kes koosloomepäevadel osalesid?

See, mis Luunja vallas toimus, on väga äge! Ma ei tea ühtegi teist omavalitsust, kes oleks koosloome meetodil nii ulatuslikku uut visiooni loonud. On olnud küll valdkondlike arengukavade ja visioonide loomist, kuid sellist suurt ei ole minu teada olnud. See on suur asi, et elanikele antakse võimalus sedasi oma unistusi ja soove väljendada. Tahaksingi siinkohal meie meeskonna poolt kõiki tänada, kes selles protsessis osalesid ja tegid selle protsessi võimalikuks, meil oli väga hea meel teiega koostööd teha!

Kust saab koosloome meetodi kohta põhjalikumalt lugeda?

Koosloome (inglise keeles *co-creation*) on suhteliselt uus valdkond ja eesti keeles veel materjale pole ilmunud. Me kavatsime ise sügiseks lihtsama eesti keelse käsiraamatu kokku panna. Hetkel saab lugeda teenuste koosloomest meie poolt toodetud juhendmaterjalidest: https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/REGO/juhendmaterjal.pdf.

Kui kellelgi on soovi inglise keeles lugeda, siis soovitan raamatut „The Art of Co-Creation: A Guidebook for Practitioners“.

Rasmus Pedanik
Sotsiaalse Innovatsiooni Labori
asutaja ja juht

Luunja Jõul 2019

Viimasel nädalavahetusel enne jõule peeti juba aastaid traditsiooniks olnud Luunja Jõulu võistlust, millest võttis osa 38 võistluspaari, kes jaotusid nelja parkuuri vahel, võisteldi kõrgustel 100–135 cm. Võistlusele pani öla alla ka Luunja vald.

Päev algas kiirus-puhtus parkuuriga kõrgusel 100 cm, millest võttis osa 17 võistluspaari. Kõige kiiremad olid selles sõidus **Karina Gusseva** ja **Lionell** (Liivima ratsaklubi). Teisena lõpetas samuti Liivimaa ratsaklubist **Alexandra Somelar** hobusel **Kismet**, talle järgnesid kolmandana Tartumaa ratsaspordiklubi esindajad **Kertu Kütt** ja **Klarisa**, neljandana **Kätlian Kilvits** (Tartumaa RSK) ja **Kadee** ning viiendana **Kristin Prei** (Tartumaa RSK) hobusel **Ease**.

Puhtus-kiirus parkuurist kõrgusel 110 cm võttis osa 15 sportlast, kellest vaid kaks sõitsid raja vigadeta. Sõidu võitis **Berit Truuts** (Liivimaa) hobusel **Adria**, teisena lõpetas **Deily Aul** (Tartumaa) **Lakrical**. Kolmandana lõpetas ühe karistuspunktiiga **Kaius Pöder** (Tartumaa) **Jacksonil**. Neljandaks sõitis end **Karolin Valge** (Tartumaa) hobusel **Jaco** ja viiendaks **Kristo Kasepalu** (Tartumaa) hobusel **Better**.

Berit Truuts ja **Adria** jäid teistele püüdmatuks ka kõrgusel 120 cm, kus nad olid ainukesed, kes suutsid hüpata põhiparkuuri vigadeta, et siis ümberhüpetel startida. Nende järel lõpetas teisena põhiparkuuris kaks karistuspunkti teeninud **Karolin Valge** hobusel **Fabriano** ning kolmandana **Andres Zirk** **Vermontil**. Neljandaks tuli samuti **Zirk** hobusel **Vincent**. Viienda auhinna-lise koha võttis **Melissa-Marion Amiel** (Viljandimaa) hobusel **Challenger**.

Päeva lõpetas parkuur kõrgusel 135 cm, mille võitis väga kiire ja osava sõiduga oma talli mees **Urmus Raag** hobusel **Ventisette**. Teiseks tulid **Andres Zirk** ja **Vermont**. Kolmandale kohale platseerus taas **Raag** uuel hobusel **Unicum Z** ning neljandaks tuli **Aleksandra Kliimand** hobusel **Warlock**.

Kõik põhiparkuuris osalenud sportlased treenivad just Luunja tallis.

Selles sõidus pani nii rahalise kui ka esemelise auhinna välja **Urmus Kubre**, kes toetas parimat U25 klassi kuuluvat noorsportlast. Sel korral sai selle auhinna Luunja tallis ja Tartumaa ratsa-

klubis tegutsev ja treeniv **Andres Zirk**, kes on ennast, oma talli ja hobuseid näidanud nii siin kui ka välismaal võisteldes mitme hooaja vältel väga heast küljest.

Tjorven Siiboja

100 cm võitjad

120 cm võitjad

135 cm võitjad. Fotod: Tjorven Siiboja

HENRIK VISNAPUU –

Eesti poetide vürst ja Luunja taluomanik

Luunja vallas kodu omanud kirjamehe 130. sünniaastapäeval meenutame legendi, kes polnud mitte üksnes nimekas poeet ja kirjanduskriitik, vaid ka kireva elukäiguga põnev isiksus. Nii imeliste luuletuste kui oma elukäigu tõttu on Visnapuu seda väärt, et teda rohkem tundma õppida.

Elukäik kui Eesti saatuse peegeldus

Ükski paik ei saa Visnapuud päris omaks pidada, ta elas ja töötas mitmel pool nii kodumaal kui paguluses. Väikese Henriku lapsepõlv möödus eri paigus Lõuna-Eestis: Vana-Kongutas, Reolas, Tammistus, Vasulas, Sarakustes, Helves jm, kus ta isa pidas metsavahi või kupja ametit. Poiss õppis mitmes algkoolis, keskkoolis sai Tartus. 1917 astus Tartu ülikooli ajaloo-keeleteaduskonda ja õppis hiljem samas eesti kirjanduslugu, seejärel Berliini ülikooli filosoofia osakonnas. Oli üliõpilaskorporatsiooni „Sakala“ liige. Kuni aastani 1917 töötas ta õpetajana Kavastus, Tartus, Kastre-Peravallas ja Koerus. Seejärel oli ajalehe „Tallinna Teataja“ toimetuse liige, Vabadussõjas ajalehe „Vaba Maa“ sõjakirjasaatja, vabakutseline kirjanik Tartus kuni 1935. a. Asus siis Tallinna, kus oli mõneti kummalises ametis – riikliku propagandalituse kultuuriosakonna nõunik, lisaks ajalehe „Uus Eesti“ toimetuse liige, kultuuriajakirja „Varamu“ toimetaja. Saksa okupatsiooni ajal tegutses Tallinna draamateatri dramaturgina ja kirjandusliku almanahhi „Ammukaar“ toimetajana.

Visnapuu oli tuntud ka kirjanduselu aktiivse organisaatorina. Üheks tema teeneks oli tollase kultuurkapitali seaduse loomine ja läbisurumine, mille mõju eesti kultuurile oli suur.

1944. a sügisel lahkus Visnapuu Eestist ning elas Saksamaa ja Austria põgenikelaagris, 1949 asus ümber USA-sse. Henrik Visnapuu suri 1951 New Yorgis. Aastal 2018 toodi tema põrm Eestisse ning sängitati Metsakalmistule, armastatud muusa ja abikaasa Ingi kõrvale.

Visnapuust pole säilinud kuigi palju mälestuskilde, kuid napi info põhjal saab

temast pildi kui mitmekesisest, kohati lausa skandaalsest tegelasest. Üldteada oli tema püüd originaalitseda. Tema pintsakurevääril ilutses pea alati kohev valge krüsanteem.

Visnapuu oli lahutamatu teisest legendaarsest kirjamehest August Gailitist. Aastail 1919–1920 korraldasid Visnapuu, Gailit ja Tuglas kirjandusliku ringreisi, esinedes Tallinnas, Tartus ja paljudes teistes kohtades, kuulamas-vaatamas täissaalid. Ajakirjanduses avaldatud reklaamtekstis kuulutati suurejooneliselt: „Kuid oma riigi rajamisel ei tohi meie ialgi ära unustada, et mitte täakidega üksinda ei murra meie suurrahvaste ja suurriikide sekka, vaid et meie tulevik on pääasjalikult meie kirjanduses ja kunstis.“

Visnapuu on tuuritanud Euroopas ka koos legendaarsete Sergei Jessenini ja Isadora Duncaniga, kes olid samuti mässumeelsed nagu Visnapuugi.

Paralleelselt kirjanike ühendusega Siuru tegutsesid Visnapuu ja Gailit rindereporteritena Vabadussõjas. Visnapuu on meenutanud: „Sõjakirjasaatjat loeti sõjaväeametnikuks ja ta kandis vastavat vormi eripagunite ja tunnustega. Läbirääkimised ses asjas ülemjuhataja Laidoneriga töid meile nõusoleku.“ Visnapuu on oma mälestustes jäädvustanud karme pilte Vabadussõja argipäevast, sealhulgas kirjeldanud koos Gailitiga kogetud ohtlikke olukordi, küsides toimuvat mõtestada püüdes: „Mida otsib taevapoeg ja mongol Eesti lagendikult ja metsadest? Misspärast lebavad segamini venelased, eestlased ja hiinlased ühises hauas? Ons nad vaid saatuse mängukannid või on neid selleni viinud ühine tahe? Ons see igatus inimliku õnne järele? Võimuiha? Ahnus?“

Kirjanik Henrik Visnapuu, ERM Fk 2989:170, Eesti Rahva Muuseum

Kodu Luunjas ja kaunis muusa Ing

Visnapuud kui emotsionaalset inimest iseloomustab poeedi ja tema peamise muusa Ingi (Hilda Franzdorfi) 23 aastat kestnud kirjavahetus.

Näiteks on Visnapuu 1921. a algul saatnud Ingile sõnumi: „Põgenesin joomingult sõprade keskelt (---) Homme läheb Gailit 4 päevaks istuma, tuba on vaba. Tule kohe!“

Ing, Ingeborg, Hingeken – need on hüüdnimed, mida Visnapuu andis oma muusale ja abikaasale Hildale. Ing oli kaunis naine, justkui hea ingel, kes oli alati luuletaja jaoks olemas. Nende tutvus sai alguse ühel peol 1918. *Jumalik tütarlaps! Teie olete kõige ilusam siin pidul. Kui ma võiksin olla nii õnnelik ja saata Teid koju. Mina olen poeet. Uskuge, teie iludus on teinud minu südame nukraks. Keegi Int.*

Sellest sai alguse tundeküllane kirjavahetus. Kohe leiutas Visnapuu oma muusale nime – Ingeborg, lühidalt Ing. Nad abiellusid aastaid hiljem, koos koliti tallu Luunja lähedal.

Suhe Ingiga oli täis armastust, ent kohati heitlik ning tõi kaasa ka mõlemapoolset haigetsaamist. Ingi kõrval mahtus Visnapuu ellu ka mitmeid teisi muusasid ja suhteid.

Kui Ing 1941 igavestele radadele lahkus, on poeedil veel mõttes Luunjasse naasta ja siin talu pidada. Ta kutsus üht oma teist muusat Luunjasse perenaiseks, kuid too lükkas kutse tagasi, tunnistades, et Visnapuu poleks pakkunud talle piisavalt turvatunnet ning ka lastest oleks tulnud loobuda, sest Visnapuu ei saanud lapsi.

Kuid saabunud heitlikud ajad sundisid poeedi varsti Eestist lahkuma.

Luunjast Kavastu poole sõites kohtab tee ääres viidet H. Visnapuu kodukohale, mis asub tänases Sirgu külas.

See oli paik, mis omas erilist kohta luuletaja elus ja südames. Kümmeaastat talu pidamist Luunjas oli talle ilus aeg. Luunjas oli tema pelgupaik, puhkamise ja koduse armastuse koht. Ta leidis aega siia tulla ka siis, kui oli Tallinnas riigiametis.

Poeetide vürst

Visnapuu sai endale hüüdnime *Vürst*. Visnapuu luule suur austaja Jürgen Rooste kirjutab: „Superluuletaja kehasus. Täis armastust, aasimist, lummat-voolavat keelt (---)“

Luuletuste põhjal võiks Visnapuud pidada lausa erotomaaniks, pidevas kirklikus armujoovastuses naistekütiks. Ent poeedi kirju ja nende tagamaid uurinud Harald Peep on teinud Visnapuu kohta kindla järelduse: „Ta armastas rohkem ideaali kui reaalselt naist.“

Visnapuu armastusluule on üks eesti poeesia tippe, olles mõjutanud meie luulet omajagu.

Visnapuu on olnud võimu suhtes väga kriitiline: „Avagem silmad ja nähem tõelisse olukorda! Virutagem kord rusikaga lauale ja öelgem – meie ei taha enam pealt vaadata vaimuelu ümbervahetamist korruptsiooni peenrahaks, oleme tüdinunud lehmakauplemisest Toompääl, ordenite kõlistamisest ning söömiste ja vastuvõttude, etikettide laukirjadest ...“

Hiljem nõustus ta aga vastu võtma riikliku propagandatähtsuse nõuniku ameti, kus tuli muuhulgas teha järelevalvet perioodika üle. Ta oli lojaalne Eesti riigile, seejuures mitte vaikivat ajastut väga õigustades, pigem püüdes olukorda mingil määral päästa ja sõna otseses mõttes kantseldas kunstiinimesi, seisis nende huvide eest, oli n-ö side-meis vaimu ja võimu vahel, jäädes siiski rohkem vaimu kui võimu poolele.

Ähvardav Nõukogude okupatsioon sundis 1944. a nii Visnapuu kui Gailiti kodumaalt põgenema ning eraldas nad mitme maa ja mere taha. Visnapuu

Hilda Visnapuu, Eesti Kirjandusmuuseum KM EKLA, B-162:1

igatses sõpra: „Ma tahaksin vaid sinuga, vana vahva rüütel Gee, kord juua ja juttu ajada ja lärmata. Underi, ilma Adsonita võtaksin ka korra kaasa, kui tast veel asja oleks.“

Gailit on võtnud vana sõbra loome-tee tabavalt kokku: „Juhan Liiv, Gustav Suits ja Henrik Visnapuu on nii tihedalt seotud eesti rahva saatusega, et kõigi teiste allikate puudumisel võiks juba nende luule puhul konstrueerida meie rahva ajaloo.“

*Aare Anderson
vallavanem*

Luunja vald tähistab alanud Visnapuu aastat

Luunja vald saab Visnapuu aasta sünnimuste keskpunktiks. Jaanuarist alates toimub läbi aasta üritusi, mis on seotud Visnapuu ja tema loominguga.

2. jaanuaril 2020 oli H. Visnapuu 130. sünniaastapäev, mille puhul süüdati Metsakalmistul Visnapuu kalmul küünlad. Valla poolt osalesid Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse direktor Kadi Kalmus, haridusnõunik Kadri Sõrmus ja Luunja Keskkooli direktor Toomas Liivamägi.

Hiljem koguneti ka Kirjanike Majas, kus Visnapuu ja omaenda luulet lugesi-laulsi eesti poeedid ja trubaduudid.

Visnapuu sünniaastapäeva tähistamine Metsakalmistul. Foto: Tiit Blaas (allikas Eesti Päevaleht)

Kodu Uudised

Head lemmikloomaomanikud

Viimastel nädalatel on sagenenud teated hulkuvatest, ründavatest ja kaaskodanikke häirivatest koertest Luunja valla territooriumil.

Uue aasta teisel nädalal tuli ka teade ühe koera õnnetult lõppenud iseseisvast „jalutuskäigust“, tema elutu keha leiti Räpina maantee äärest.

Jalutamisel peab koer olema alati rihmastatud, hoidmaks ära looma sattumist autoõnnetusse. Looma rihma otsas hoidmine on oluline ka selleks, et loom ei häiriks teisi kaaskodanikke. Vajadusel (kui Su koer on näiteks suurt kasvu ja/ või kipub haukuma) kasuta suukorvi! Loom võib käituda ettearvamatult ja kahjud kannab alati loomaomanik, seega on parem probleemide teket ennetada.

Tegele oma loomaga iga päev ning võimalda talle piisavalt liikumist. Eriti oluline on loomaga tegelemine noores eas, kuna see aitab loomal sotsialiseeruda ning määrab paljusk, milliseks kujuneb tema iseloom.

Hoolitse, et Sinu loom saaks vajalikku arstiabi ja et ta oleks õigeaegselt vaktsineeritud. Marutaudi vastu vaktsineerimine on kohustuslik.

Enne lemmiklooma võtmist, olgu selleks kass, koer või mõni muu loom, uuri selle looma pidamise kohta võimalikult palju välja ning veendu, kas suudad talle vajalikku elukeskkonda pakuda ja kas suudad vajadusel arstiabi võimaldada.

Tuletame meelde mõningaid olulisemaid nõudeid Luunja valla lemmikloomade pidamise eeskirjast.

- Lemmiklooma pidamise territoorium peab olema piiratud viisil, et oleks välistatud lemmiklooma omal tahtel väljapääsemine ja/või inimestele või teistele lemmikloomadele kallale tungimise võimalus. Loomapidaja peab tagama, et tema lemmikloom ei pääseks loomapidaja järelevalveta teise isiku omandis olevale kinnisasjale (sh avalikku kohta).
- Lemmikloomaga avalikus kohas viibimisel peab loomaomanik tagama teiste inimeste ja lemmikloomade ohutuse ja avaliku korra ning vältima lemmiklooma lahti pääsemist.
- Mitme korteriga elamus lähtutakse lemmiklooma pidamisel lisaks

eeskirjale ka korteriühistu põhikirjast, kodukorrast, ühise tegevuse lepingust ja muudest elamu ühist haldamist käsitlevatest dokumentidest. Korterehamu üldkasutatavates ruumides ja territooriumil lemmikloomaga viibides on loomapidaja kohustatud järgima korteriomanike kokkuleppel kehtestatud korda ja avalikku korda.

Korteriühistutel on võimalik ja vajalik kehtestada oma kodukord, milles saab kehtestada ka need ühiselu reeglid, mis puudutavad lemmikloomade pidamist.

- Lemmiklooma pidamisel ei tohi rikkuda öörahu (s.o tekitada kestvalt või korduvalt teist isikut oluliselt häirivat müra) kella 22.00-st kuni 06.00-ni, puhkepäevale eelneval ööl kella 00.00-st kuni 07.00-ni, sealjuures rakenduvad korrakaitse seaduse §-s 56 sätestatud erisused. Lemmiklooma pidamisest tekkiva häiringu tekkimisel tuleb koheselt võtta tarvitusele abinõud tekkinud häiringu lõpetamiseks.
- Loomapidaja peab arvestama naabrite õigustega ja tagama, et lemmiklooma pidamisega kaasnev negatiivne mõju (nt koera haukumine,

ulgumine) ei oleks häiriv ega kahjustaks naabrite õigusi oma omandi kasutamisel. Negatiivse mõju ilmnemisel tuleb loomapidajal koheselt rakendada meetmeid mõju likvideerimiseks.

- Loomapidaja on kohustatud järgima sanitaar- ja hügieeninõudeid, sealhulgas koristama kohe oma lemmiklooma väljaheidet.
- Loomapidaja on täielikult vastutav lemmiklooma poolt tekitatud otsese ja kaudse kahju eest ning igasugune lemmiklooma poolt tekitatud kahju kuulub loomapidaja poolt hüvitamisele.
- Luunja valla territooriumil elavad lemmikloomad peavad olema kantud lemmikloomade registrisse www.llr.ee.

Lemmiklooma registrisse kandmine on tasuta, seda saab teha loomaomanik ise internetis aadressil www.llr.ee või tulla vallamajja ja menetleja abiga loom registrisse kanda. Vallamajast saab võtta ka blanketi, see täita ja tagasi tuua, misjärel ametnik kannab andmed ise registrisse.

- Luunja valla lemmikloomade pidamise eeskirja tervikteksti leiab valla kodulehelt.

Foto: Ketlin Alaväli

Miks on lemmikloomade kiibistamine vajalik?

1. Looma kadumise korral on kiibistatud ja registrisse kantud lemmiku omanikud kergemini tuvastatavad ja leitavad. Kiibi olemasolu võib päästa Sinu lemmiku elu. **NB! Vaatamata mikrokiibi olemasolule lase oma loomal alati kanda kaelarihma, millele on kirjutatud koera nimi, Sinu telefoninumber ja aadress. Nii saab ka mikrokiibi lugejate looma leidja Sinuga kiiresti ühendust võtta (jääb ära looma varjupaika viimine ja sellega kaasnev materiaalne kulu).**
2. Mikrokiip ei kao kunagi ära. Kaelarihma küljes olev infosilt võib ära kukkuda või katki minna, sildil märgitu ära kuluda. Mikrokiip on väike kapsel, millel olev unikaalne info ei kao kunagi.
3. Kiibistamine on odav ja kiire protsess. Kiibistamine maksab keskmiselt

umbes 15–20 eurot ning protseduur sarnaneb vaktsineerimisega. Võrreldes aja- ja närvikuluga ning ränkade tagajärgedega, mis lemmiku kadumisega kaasnevad, on kiibistamise ühekordne tasu igati taskukohane.

4. Loom saab õnnetuse korral parimat ravi, sest veterinaar tuvastab omaniku ja loom saab operatiivselt abi.
5. Igasuguste vaidluste ja loomade varguste korral on võimalik mikrokiibi kaudu tuvastada looma ametlik omanik.
6. Kiibistatud looma andmeid säilitatakse registris ja omanikul on võimalik registrist tellida meeldetuletusi näiteks vaktsineerimise (või ussi kuuri) kohta.

Lisaks aitab kiibistamine saada reaalselt ülevaadet lemmikloomade hulgast ning nende liikuvusest Eesti piires. Samuti võimaldab lemmikloomaregister tuvastada hulkivate

loomade probleemi olemasolu ja suurust konkreetses piirkonnas ning hinnata hulkivate lemmikloomade probleemi lahendamiseks teostatud meetmete edukust.

Eelkõige aga on lemmikloomade kiibistamine vastutustundlik tegu. Iga hooliv loomaomanik teeb kõik selleks, et tema lemmik kadumise korral tee tagasi pere juurde kiiresti ja ohutult üles leiaks.

Lemmikloom toob palju rõõmu, pakub seltsi ja on hea stressimaandaja. Nad on lugupidavat kohtlemist väärt.

Oleme siis nii oma loomade kui kaaskodanike suhtes uuel aastal veelgi hoolivamad kui möödunud aastal!

Küllikki Tokman
menetleja

Tel: 741 7239 või 5330 5546
e-post: kyllikki@luunja.ee

NAHKHIIR – Eesti aasta loom 2020

Eestimaa Looduse Fond ootab inimeste abi. Suviste nahkhiirekolooniate kohta on meil vähe infot, aga selleks, et nahkhiirte olukorda paremini mõista, on vaja teada, kus asuvad eri liikide kolooniate varjupaigad. Eriti oodatakse teateid nahkhiirte poegimiskolooniate kohta hoonetes. „Nahkhiiri saame tulemuslikult kaitsta ainult koos tegutsedes ja omavahel suheldes,“ kommenteerib nahkhiireuurija Lauri Lutsar. „Nahkhiireuurijad saavad nõu anda kõige paremini siis, kui inimesed ise ühendust võtavad ja küsivad. Selleks võib pöörduda Eestimaa Looduse Fondi või Keskkonnaameti poole.“

Veelendlane. Foto: Rauno Kalda

Kuidas kindlaks teha, kas kodu lähedal tegutseb nahkhiirte koloonia? Kui näete tegutsemas korraka juba mitut nahkhiirt, siis on kindlasti soovitatav sellest nahkhiireuurijatele teada anda. Ekspertidega saate kontakti nii Eestimaa Looduse Fondi, Facebooki nahkhiiresõprade grupi kui ka Keskkonnaameti või e-posti nahkhiir@elfond.ee kaudu.

Soovi korral annab lisainfot ELFi nahkhiire-ekspert Lauri Lutsar, e-posti lauri.lutsar@elfond.ee vahendusel või telefonil 551 7237.

Ette tänades

Raul Kübarsepp, kommunikatsiooniekspert
raul.kubarsepp@elfond.ee, +372 5666 6565
SA Eestimaa Looduse Fond | Staadioni 67, Tartu

Luunja valla loomaarst AAVO ARRAK

Kojukutsed tel 5647 1121

- Loomade ravi
- Operatsioonid
- Vaktsineerimine
- Kiibistamine

Passi vormistamine ja
looma ettevalmistamine
välismaale sõiduks

HÄDAABI 24 H

▲ Tule tulemine 2019 korraldajad Tartumaal. Foto: Tiit Hellenurm

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses tunnustati Tartumaa parimaid kultuuritöö tegijaid

Tartumaa Omavalitsuste Liit, Eesti Kultuurkapital ja Rahvakultuuri keskus andsid üle 2019. aasta Tartumaa kultuuripreemiad 16. jaanuaril Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses toimunud tänuüritusel. Tartumaa Kultuuripärliks krooniti Tiigi Seltsimaja kultuurispetsialist Tiina Konsen. Rahvakultuuri keskuse tänukirja pälvis teiste hulgas Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse kunstiline juht Tarmo Lillo panuse eest Tartumaa rahvatantsu edendamisel. Tänukeed said kõik, kes panustasid möödunud laulu- ja tantsupeo protsessi – korraldajad, tantsujuhid ja dirigendid. Palju õnne!

Fotod sündmusest on nähtaval Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse kodulehel <https://luunjakultuur.ee/galerii/>.

Kadi Kalmus, Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse direktor

Teenetemärk Tartumaa Kuldne Tammeoks ootab nominente

Tartumaa teenetemärgiga tunnustatakse inimesi, kes on pika aja jooksul olulisel määral kaasa aidanud Tartumaa arengule, siinsele majandusele, kultuurile, elukeskkonnale ja inimeste heaolule.

Teenetemärgi andmise otsustavad maakonna omavalitsused ühiselt Tartumaa Omavalitsuste Liidu kaudu ja see antakse üle 24. veebruaril Eesti Vabariigi aastapäeva Tartumaa pidulikul vastuvõtul.

Kandidaate saab esitada kuni 30. jaanuarini 2020.

Lisainfo ja kandidaadi esitamise vorm: <http://www.tartumaa.ee/>
Tartumaa Omavalitsuste Liit
Pepleri 6, Tartu 51003, tol@tartumaa.ee

LUUNJA MÕISAAIDA KABETURNIIR 2020

9.02 • KELL 11 • LUUNJA KULTUURI- JA VABA AJAKESKUS

**LASTELE,
NOORTELE
JA TÄIS-
KASVANUTELE!**

www.luunjakultuur.ee

**LUUNJA
KULTUURI - JA
VABA AJAKESKUS**

Registreerimine: 8.01 – 7.02, andres.karba@gmail.com
Juhend: www.luunjakultuur.ee/sport
Registreerunutele TASUTA, kohapeal 5 EUR.

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

JAANUAR / VEEB RUAR

23.01 Lohkva noorteka tervistav kokkamisklubi 15.00

Lohkva noortekeskuses
Teeme ise erinevaid smuutisid.
Info 5648 9138

31.01 Tantsuõhtu neile, kes armastavad valse ja rumbasid 20.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse saalis
Tantsuks mängib ansambel Tuulest Viidud.
Pilet 5–7 eurot
Info 511 4081 Eva Kouhia

07.02 Mängufilm „Maria paradis“ 18.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses. Piletid 5/4 eurot

Pöördeline 1927. aasta suvi noore naise Salome elus, kes kuulub karismaatilise Maria Åkerblomi juhitud kinnisse ususekti. Salome leiab end ootamatus vastasseisus halastamatu Mariaga – naisega, kes päästis ta elu. Filmi sündmused on inspireeritud karismaatilisest

Maria Åkerblomist ja tema rajatud kristlikust ususektist, mis tegutses 1920ndatel Helsingi lähistel asuvas Toivola häärberis. Orvuks jäädes sektiga liitunud 15-aastane Salome usub siiralt Maria lubadusi juhtida oma kogudus töötatud maale. Üle kõige tahab ta ära teenida naise soosingut ja armastust ning on oma elu täielikult usule pühendanud. Ka siis, kui Mariat süüdistatakse mõrvakatses ja ta arreteeritakse, on Salome jätkuvalt tema süütuses veendunud. Filmis mängivad Pihla Viitala, Satu-Tuuli Karhu, Saga Sarkola, Elina Knihtilä, Tommi Korpela, Rein Oja, Katariina Tamm, Ott Aardam ja teised. Filmi kunstnik on Jaagup Roomet ja kostüümikunstnik Eugen Tamberg.

09.02 Möisaaida kabeturniir 11.00

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses. Info 501 3555

09.02 Toomas Ojasaare lauluklubi 15.00

Kapteni Keldris

16.02 Aastapäeva sulgpalliturniir 10.00

Luunja Keskkooli võimlas
Info <https://luunjakultuur.ee/sport/>

EV 102 sündmused Luunja vallas

21.02 Luunja valla haridusasutuste laste ja noorte rongkäik Vabadussõjas langenute mälestusmärgi juurde ja miiting 10.15
Info 5309 3670

23.02 Eesti Vabariigi aastapäeva pidulik kontsertaktus 18.00

Suupistelaud, tants. Tasuta. Info 5309 3670

25.–28.02 Koolivaheaja programm Lohkva noortekeskuses

Info 5648 9138

Keskus jätab endale õiguse teha kavas jooksvaid muudatusi!

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse galeriis Meie Aja Kangelane on harrastusfotograaf Aare Villemi näitus „Meenutusi suvest“.

AASTAPÄEVA SULGPALLITURNIIR 2020

16. VEEB RUAR • KELL 10 LUUNJA KESKKOOLI SPORDISAAL

Võisteldakse paarimängudes,
kuhu on oodatud nais-, mees- ja segapaarid!
Oodatud mängijad alates teisest (2.) liigast.

Registreerimine:
kaido.linde@luunja.ee
Juhend:
luunjakultuur.ee/sport
Info:
Kaido Linde, 50 13 555

LUUNJA
KULTUURI- JA
VABAAJAKESKUS

TASUTA!

Õnnitleme vastseid vanemaid!

HENRY PAPP	28.11.2019
SEBASTIEN TOLL	10.12.2019
RIKARD VEEBEL	15.12.2019
RAMON KLIMUSHEV	19.12.2019
PERLA PRIIMÄE	25.12.2019
PIRKE KUNGLA	28.12.2019

Info
Est, Eng 5373 3322 või
Est, Rus 5699 7196.

METSAKUIVA
40 L halukotid 2 € kott.

MÜÜA TOOREST KÜTTEPUUD.

Transport hinnas. Pikkus ja jämedus vastavalt soovile. Võimalus transportida kaugemale. Lepp/haab/segapuu 34 €/rm ja kask 38 €/rm.

KUIVAD LÖHUTUD KÜTTEPUUD
koos transpordiga.

Telefon 505 1010

Sõiduõppe ABC

auto- ja motokool

50 78 230
Kalda tee 30 Tartu
www.sõiduõppe.ee

MÜÜA METT

- Klaaspurk 700g **5€**
- Plastikämber 1kg **7€**

Kreemjas mesi

- Klaaspurk 470g **4€**

Võtke meiega ühendust:

www.facebook.com/mesilepa
Tel 5384 0097

Mesi on pärit Luunja vallast!

Tartu ja Luunja piires kohaletoimetamine tasuta ning vajadusel saadame pakiautomaadiga.

Suu magusaks!

Ratastel SPA kümblustünnide rent!

- Mahutab 8–10 inimest
- Mullisüsteem ja LED valgustus!
- Soojeneb umbes 3 tundi

Tel 5689 6370 www.ratastelspa.ee

VALMISTAME

garderoobe, magamistoa, elutoa, vannittoa ja kööginõu.

www.ahrens.eeinfo, Luunja, Peru tee 1, tel 735 2073, info@ahrens.ee

Mälestame jäädavalt lahkunut ja tunneme kaasa omastele

MATI SÖBER
13.03.1950–16.12.2019

TÖNU METSSALU
16.05.1942–18.12.2019

Kodu Uudised

Väljaandja Luunja Vallavalitsus
Vastutav toimetaja Ketlin Alaväli
Keeletoimetaja Reet Tens
Tehniline teostus Eesti Ülikoolide Kirjastus
Kodu Uudised on loetav ka Internetis aadressil www.luunja.ee